

Input // output

Vakbonden

Het gemiddelde salaris van werknemers die lid zijn van een vakbond is hoger als elk beroep zijn eigen vakbond heeft dan wanneer één bond alle beroepen in een industrie vertegenwoordigt. Met het oog op de loonkosten is het dan ook voordeliger voor bedrijven om zaken te doen met overkoepelende bonden. Deze resultaten volgen uit een theoretisch model van Upmann en Müller. Een overkoepelende vakbond zal zich realiseren dat een hoge looneis voor beroep A moet leiden tot een lage looneis voor beroep B, omdat de bedrijven waar beide beroepen actief zijn een beperkt budget hebben. Hierdoor zal de

overkoepelende bond over het algemeen gematigde looneisen stellen. Een beroepsspecifieke vakbond zal strengere looneisen stellen, omdat deze alleen de belangen van zijn eigen leden behartigt. Dat andere beroepen door deze hoge looneis worden geschaad, deert deze vakbonden minder. Omdat een overkoepelende bond gematigdere looneisen stelt, zullen sommige beroepsgroepen zich hiervan willen afscheiden door een eigen vakbond op te richten.

Upmann, T. en J. Müller (2013) *The structure of firm-specific labour unions*. Tinbergen Institute Discussion Paper, o8o.

Anoniem

De betrouwbaarheid van particuliere verkopers van tweedehandsgoederen op internet kan worden gepolst aan de hand van beoordelingen door kopers. De beoordelingen zijn echter incorrect als een koper kan zien wie hem als betrouwbaar beoordelen, omdat kopers dan een positieve beoordeling kunnen geven in ruil voor een koopje in de toekomst. Bij eBay is dit sinds mei 2008 niet meer mogelijk, omdat de beoordelingen sindsdien anoniem zijn. Uit een empirische analyse van de effecten van deze wijziging concluderen Klein *et al.* dat met name verkopers die hun kopers vaak oplichtten, beter beoordeeld worden sinds de beoordeling anoniem is. De auteurs leggen uit dat anonieme beoordelingen accurate kwaliteitsindicatoren zijn. Met name onbetrouwbare verkopers worden hierdoor geprikkeld om zich ethisch te gedragen, met een positievere beoordeling tot gevolg. Een anoniem beoordelingsstelsel helpt dus fraude te voorkomen in de steeds groter wordende tweedehandsmarkt op internet.

Klein, T.J., C. Lambert en K.O. Stahl (2013) *Adverse selection and moral hazard in anonymous markets*. TILEC Discussion Paper, 017.

Productiviteit

De gangbare opvatting in de literatuur is dat de productiviteit van oudere werknemers afneemt met leeftijd. Empirisch onderzoek van Börsch-Supan en Weiss naar een Duitse vrachtwagenfabrikant in de periode 2003–2006 toont echter aan dat deze opvatting onjuist is voor werknemers tot tenminste zestig jaar oud. Meer productieve werknemers zijn volgens de auteurs diegenen die weinig en minder ernstige fouten maken tijdens het productieproces. Oudere werknemers blijken weliswaar iets meer fouten, maar nauwelijks ernstige fouten te maken. De onderzoekers concluderen dat het vooral ervaring is die dit tot stand brengt.

Börsch-Supan, A. en M. Weiss (2013) *Productivity and age: evidence from work teams at the assembly line*. GSBE Research Memorandum, 029.

Burgerzaken

Digitale dienstverlening bij de gemeentelijke overheid leidt over het algemeen tot een hogere kostendoelmatigheid. Dit blijkt uit empirisch onderzoek van Van Hulst en De Groot naar de afdeling burgerzaken van Nederlandse gemeenten in 2010. De mogelijkheid tot het maken van een afspraak via internet is een voorbeeld van een digitale dienst die de doelmatigheid van een gemeente verbetert. Hetzelfde geldt voor het digitaal aanbieden van gemeentelijke producten, zoals uittreksels van de gemeentelijke basisadministratie. *Mijn Loket*, de persoonlijke website van waar burgers zaken met de gemeente kunnen doen, blijkt daarentegen de kostendoelmatigheid te drukken. De auteurs wijzen er wel op dat deze innovatie het gebruikersgemak voor burgers kan verbeteren. Ondanks dat steeds meer diensten digitaal worden aangeboden, blijkt een aanzienlijk deel van de burgers hier nog geen gebruik van te maken. Daar moet volgens de onderzoekers verandering in komen, omdat gemeenten dan meer kunnen profiteren van schaalvoordelen.

Hulst, B. van, en H. de Groot (2013) *Doelmatigheid door een digitale overheid*. Delft: IPSE Studies.

Gedetineerd

In 2012 zaten er in totaal 12.110 gedetineerden in Nederlandse penitentiaire inrichtingen. Hiervan was ongeveer 5,7 procent vrouw. In de periode 1997–2012 bevond dit percentage zich structureel binnen een bandbreedte van 4 tot 7 procent. Voor zowel mannen

5,7%

Vrouwelijke gedetineerden

als vrouwen piekte het aantal gedetineerden in 2005. Dat jaar moesten respectievelijk 16.455 mannen en 1145 vrouwen hun straf afwachten of uitzitten.

Redactionele berekening op basis van data over penitentiaire inrichtingen, CBS(2013).

Nationaliteit

Feld *et al.* onderzoeken de oorsprong van de economische kloof tussen verschillende nationaliteiten. Uit hun veldexperiment dat plaatsvond in 2012, blijkt dat mensen hun landgenoten al dan niet bewust bevoordelen. De onderzoekers vinden daarentegen geen bewijs dat de kloof tussen nationaliteiten ontstaat doordat men andere nationaliteiten benadeelt. Personeel in dienst van de Faculteit Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde van de Universiteit Maastricht blijkt namelijk hogere cijfers toe te kennen aan hun landgenoten dan aan tentamenkandidaten van wie het personeel de nationaliteit niet kent. Andere nationaliteiten kregen daarentegen even hoge cijfers als de anonieme tentamenkandidaten.

Feld, J., D.S. Hamermesh en N. Salamanca (2013) *Endophilia or exophobia: beyond discrimination. ROA Research Memorandum*, 008.

Leenstelsel

De invoering van het sociaal leenstelsel zorgt er niet voor dat veel scholieren besluiten af te zien van een studie. Dit concluderen Turkenburg *et al.* op basis van enquêtes en focusgroepgesprekken met aanstaande studenten en huidige studenten in het hoger onderwijs. Daaruit blijkt echter wel dat mbo'ers onder het sociale leenstelsel meer gaan twijfelen of ze willen doorstuderen op het hbo. Deze twijfel is niet zichtbaar bij de meeste scholieren op de havo of het vwo. Voor hen staat grotendeels vast of ze gaan studeren, onafhankelijk van het publieke financieringsstelsel. Verder constateren de auteurs dat de meeste studenten wel rekening houden met de kosten van studeren. Zij overwegen namelijk onder andere een minder dure studie te kiezen, meer te gaan werken naast de studie, niet op kamers te gaan wonen of ouders om een hogere bijdrage te vragen.

Turkenburg, M., L. Herweijer, J. Dagevos (2013) *De studie waard*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Pintransacties

In 2012 bedroeg het aantal pintransacties aan Nederlandse toonbanken 2,5 miljard, tegenover 2,3 miljard in 2011. Het aantal contante transacties is nog steeds groter, maar nam wel af van 4,1 miljard in 2011 tot 3,8 miljard in 2012. De omzet van pintransacties is met 84

Klein

Alleen de meest productieve kleine industriële bedrijven ontplooiën exportactiviteiten. Dit komt door zelfselectie: kleine bedrijven achten zichzelf niet in staat om op de exportmarkt te slagen, tenzij ze productief genoeg zijn. Dit geldt minder voor de keuze om al dan niet te importeren, aangezien ook iets minder productieve kleine bedrijven ervoor kiezen om dit te doen. Dit alles volgt uit economisch onderzoek van Van den Berg naar Nederlandse mkb-bedrijven in de periode 2002–2008.

Berg, M. van den (2013) *Importing, productivity and SMEs: firm-level evidence from the Netherlands. Tjalling C. Koopmans Research Institute Discussion Paper*, 007.

Stemmen

In een gesegregeerde samenleving kan de opkomst bij verkiezingen hoger zijn dan in een samenleving waar subgroepen meer contact met elkaar hebben. Dit blijkt uit een laboratoriumexperiment van Robalo *et al.* De auteurs verklaren dat segregatie kan leiden tot een sterkere concurrentie tussen subgroepen. Dit uitende leden van deze subgroepen door te gaan stemmen op de partij die hun belang het meest vertegenwoordigt. De onderzoekers waarschuwen wel dat dit resultaat niet in alle economische modellen significant is.

Robalo, P., A. Schram en J. Sonnemans (2013) *Other-regarding preferences, group identity and political participation: an experiment. Tinbergen Institute Discussion Paper*, 079.

Huishouders

Vrouwelijke huishoudelijk werksters krijgen een hoger salaris dan hun mannelijke collega's. Dit blijkt uit empirisch onderzoek van Gheasi *et al.* aan de hand van een niet-representatieve steekproef onder niet-geregistreerde migranten in Nederland die huishoudelijk werk verrichten. De auteurs vermoeden op basis van enquêtes met de respondenten dat dit komt doordat werkgevers uit traditie willen dat een vrouw het huishouden doet. Uit het onderzoek

blijkt verder dat werkervaring en het ontwikkelen van een sociaal netwerk de kansen op een beter betaalde werkplek doen toenemen. Ook concluderen de auteurs dat de lonen in grote steden hoger liggen dan in kleinere plaatsen, wat kan verklaren waarom grote steden aantrekkelijker zijn voor niet-geregistreerde migranten om zich te vestigen.

Ook concluderen de auteurs dat de lonen in grote steden hoger liggen dan in kleinere plaatsen, wat kan verklaren waarom grote steden aantrekkelijker zijn voor niet-geregistreerde migranten om zich te vestigen.

Gheasi, M., P. Nijkamp en P. Rietveld (2013) *Unknown diversity: a study on undocumented migrant workers in the Dutch household sector. FEWEB Research Memorandum*, 007.

Bonus

Progressieve bonussystemen kunnen schadelijk zijn voor de prestaties van beurshandelaren. Dit concluderen Pikulina *et al.* uit een laboratoriumexperiment. Daarin werden deelnemers ingedeeld bij een lineair of een progressief bonussysteem, waarbij het bonuspercentage respectievelijk vastligt en in stappen oploopt naarmate het rendement toeneemt. Uit het onderzoek blijkt dat handelaren onder het progressieve systeem meer transacties plaatsen dan onder het lineaire systeem. Deze agressievere beleggingsstrategie blijkt ongunstig, aangezien het totale rendement van de transacties onder het progressieve bonussysteem lager ligt dan onder het lineaire systeem. De auteurs schrijven dit toe aan de neiging van handelaren om het behalen van een hoger bonuspercentage te zien als een doel op zich.

Pikulina, E., L. Renneboog, J. Ter Horst en P. Tobler (2013) *Bonus schemes and trading activity. CentER Discussion Paper*, 030.

2,5

Miljard pintransacties

miljard euro wel groter dan omzet van contante transacties, die 49 miljard euro bedraagt. Pintransacties worden dus vaker voor grotere bedragen ingezet.

DNB (2013) *Maatschappij kan nog niet zonder contant geld. DNBulletin*, 20 juni.